

Multimedijalni institut

Godišnji izvještaj o radu

2017. godina

O Multimedijalnom institutu

Multimedijalni institut (MI2) je nevladina udruga koja djeluje na polju kulture novih medija, preispitivanja i primjene digitalnih tehnologija, socijalnog aktivizma i upravljanja u kulturi. MI2 zagovara participativne javne politike na području kulture, tehnologije i zajedničkih dobara; potiče povezivanje nezavisnog kulturnog sektora i aktivista; promiče progresivne kulturne prakse i proizvodnju. Organizacija je u 2017. godini imala sedam zaposlenih te veliki broj vanjskih suradnika i volontera. U 2017. godini Multimedijalni institut je prema planu aktivnosti provodio sljedeće programske segmente:

- Kulturni i društveni centar MaMa
- Human Rights Film festival
- Prošireni estetički odgoj
- Izdavaštvo
- Vizualni kolegij
- Medijski arhiv i digitalizacija knjiga
- Javna knjižnica
- Poetike radikalnog izdavaštva
- Politički tehnotop
- Explicit music
- Commun Sense
- Prema alternativama

Kulturni i društveni centar MaMa

Nezavisni kulturni i društveni centar MaMa je osnovan 2000. godine sa svrhom promicanja inovativnih kulturnih praksi i kritičkih društvenih pozicija. Program u MaMi tako karakterizira spoj umjetnosti bazirane na novim medijima, kritičkog teorijskog promišljanja, uporabe novih inkluzivnih tehnologija i društvenog angažmana.

MaMa kao kulturni centar potiče širok spektar novih umjetničkih i kulturalnih praksi: od novo-medijske umjetnosti, preko filma i glazbe pa sve do filozofije, izdavaštva i pitanja kulturalnih politika. Posebni naglasak leži na pitanju slobodnog pristupa digitalnim tehnologijama u čemu je MaMa međunarodno prepoznata kao predvodnica u ovom dijelu Europe.

Kao društveni centar MaMa je stalno okupljalište raznih inicijativa i udruga koje bilo da promoviraju manjinske identitete (ekološke, LGBT, etničke, feminističke i druge) ili kritički propituju ustaljene društvene norme. Kao otvoreni i nekomercijalni prostor u samom centru grada MaMa je mjesto na kojem se posebice mlađi ljudi mogu socijalizirati i neposredno iskusiti kulturu koja zagovara raznolikost.

Pored lokalnog, zagrebačkog značaja centar MaMa je zapažen kako na nacionalnoj pa tako i na internacionalnoj razini jer je ovakav spoj kulturnih i društveno orijentiranih sadržaja rijedak čak i u mnogo većim sredinama.

U sklopu programa Društvenog i kulturnog centra MaMa tijekom 2017. godine realizirano je 123 jedinice javnih programa, 29 jedinica programa za zatvorenu grupu korisnika (uglavnom radionica i edukacijskih programa), a MaMa je korištena u 95 termina za potrebe sastanaka i proba. Prostore MaMe za svoje programe koristilo je 51 organizacija, udruga ili neformalnih inicijativa. U tom periodu, programe u MaMi posjetilo je preko 5.400 posjetitelja, dok je naš program preko društvenih mreža pratilo preko 8.500 korisnika, a preko internetskih stranica preko 11.500 korisnika.

Programi Multimedijalnog instituta

Simpozij STRUKTURA 12.-16.6.2017., Dubrovnik

Simpozij "Struktura" sedmo je u nizu simpozija "Conjuncture" posvećenih filozofiji, estetici i politici 21. stoljeća. Simpoziji su se proteklih godina dešavali u Zagrebu, a ove godine smo simpozij realizirali u Dubrovniku od 12. do 16.06.2017. Petodnevni simpozij bio je posvećen sudbini pojma "strukture" — kao pojma i konstrukcije — u dvadeset i prvom stoljeću. Temi strukture smo kroz diskurzivni i umjetnički program pristupili iz perspektive filozofije, psihoanalize, umjetnosti, znanosti, literature i filma. Glavna točka rasprave bila je što znači misliti i fizički odrediti ili istražiti konstituciju "strukture" danas. Na simpoziju su sudjelovali izlagači: Aaron Schuster, Ada Smailbegovic, Evan Calder Williams, Victoria Brooks, Omri Moses, Alexi Kukuljevic, Nathan Brown, Joshua Wiebe, Robin Graham, Amanda Holmes, Ante Jerić, Vladimir Tasić, Leonardo Kovačević i Pearl Brilmeyer. U umjetničkom dijelu programa sudjelovali su umjetnici: Ece Temelkuran, Andrej Nikolaidis, Vladimir Tasić, Alex Mendizabal, Ana Hušman i Heinz Emigholz.

Kino emancipacije cijelogodišnji program

Kino emancipacije se ove godine nastavilo baviti temom *screwball* komedije kao filmskog žanra. Prikazali smo 7 filmova nakon kojih su bile održane diskusije s gledateljima:

- *Philadelphijska priča*, 1940, George Cukor
- *Moja najdraža supruga*, 1940, Garson Kanin
- *Lady Eve*, 1941, Preston Sturges
- *Žena s dva lica*, 1939, Ernst Lubitsch
- *Vatrena kugla*, 1941, Howard Hawks
- *Arsen i stare čipke*, 1944, Frank Capra
- *Muškarčev omiljeni sport*, 1964, Howard Hawks
- *Dan kad su se svi smijali*, 1981, Petar Bogdanovich

Cruising sa Srđanom Sandićem cijelogodišnji program

U sklopu programa "Cruising sa Srđanom Sandićem", ugostili smo sljedeće književnike i književnice:

- **Barbaru Matejčić** s kojom smo razgovarali o njezinoj knjizi „Kako ste?“, stanju u medijima i društvu, procesima i temama koje je okupiraju u zadnje vrijeme;
- **Barbaru Tartaglia Roca** s kojom smo razgovarali o njezinom projektu "Čitanjem oko svijeta" u kojem si je Barbara zadala zadatak da pročita po jednu knjigu iz svake zemlje svijeta – ukupno njih 196. Razgovarali smo o dostupnosti ovako opširne i šarolike literature u Hrvatskoj, o tome zašto Monako, Južni Sudan, Komori, Kiribati i Tuvalu nemaju pisce te koje su posebnosti književnosti na pojedinim kontinentima;
- **Ivanu Lovrić** Jović, uz predstavljanje njezine prve zbirke pjesama „U skutima tango“. S Ivanom smo razgovarali o procesu pisanja zbirke i temama koje se zbirka dotiče, te o njezinim znanstvenim ambicijama;
- **Nadu Topić**, s kojom smo razgovarali povodom promocije njezine nove knjige "Male stvari" u izdanju VBZ-a. Razgovarali smo o malim i velikim stvarima u vezi njezinih tekstova, o "meteorologiji" tijela, o znanosti, o radu u knjižnici, o svecu u trajektnoj luci. Nadinom gostovanju pridružila se i urednica knjige – Marija Bošnjak;
- **Ivanu Rogar**, s kojom smo razgovarali o zadnjoj zbirci priča koju je objavila, a koja nosi intrigantan naslov „Tumačenje snova“;
- **Benamina Čuliga** i njegov fiktivni identitet Normu C. Rey - Lejlu Kalamujić, s kojom smo razgovarali o njezinoj nagrađivanoj zbirci priča "Zovite me Esteban";
- **Igora Rajkija**, s kojim smo razgovarali o njegovom novinarskom i spisateljskom radu.
- **Petra Matovića**, povodom njegove nove zbirke poezije *Iz srećne republike*. U predstavljanju Petrove zbirke pridružila se urednica, prevoditeljica i spisateljica **Ivana Rogar**;
- **Bojana Krivokapića**, s kojim smo govorili o njegovom novom romanu *Proleće se na put sprema* (Beograd, 2017), utjecaju, u širem smislu, turbo-folka na njegov rad, hrvatsko-srpskom odnosno srpsko-hrvatskom jeziku njegova diskursa, autobiografičnosti, gemischt–poeziji, te o drugim kulturnim angažmanima ovog autora iz Novog Sada;
- **Književnu grupu 90+**, neformalnu zagrebačku skupinu pjesnika i prozaika rođenih 1990-ih godina koji su se okupili radi povezivanja s generacijski bliskim piscima i želje za afirmacijom na književnoj sceni.
- **Tatjanu Gromaču**, novinarku i spisateljicu, s kojom smo razgovarali o njezinom novom romanu "Carstvo nemoći".

Konstelacije suvremenog mišljenja cijelogodišnji program

U sklopu programa Konstelacije suvremenog mišljenja organizirali smo:

- **predavanje: Maya Gonzalez: Socijalna reprodukcija, kućanski rad i seksualnost:** U različitim feminističkim pravcima nailazimo na opoziciju Marxovih objašnjenja povijesne uloge žena u reprodukciji kapitalističkog društva i suprotstavljenih argumenata koji u prvi plan stavljaju dugu povijest patrijarhalne dominacije. Maya Gonzales u svom je predavanju iznijela argumente da je kapitalistički način reprodukcije kako ga teoretiziraju Marx i marksisti bolje

objedinjuje te dvije perspektive jednom kada ga se razloži na tri kritička pojma: socijalna reprodukcija, klasna reprodukcija i spolna dominacija.

- **kolokvij David Bowie – vita, melankolija i politička ekonomija:** Brojne različite reakcije na smrt Davida Bowieja upućuju na to da ona zahtijeva dublja psihološka, sociološka i filozofska tumačenja. S distancom od godine dana, kolokvij organiziran na inicijativu Katarine Peović Vuković i Katje Kolšek, a u suradnji s Multimedijalnim institutom, pristupio je ovom fenomenu iz rakursa filozofije i psihoanalize.
- **predavanje Katje Praznik: “Paradoks neplaćenog umjetničkog rada: autonomija umjetnosti, avangarda i kulturna politika u tranziciji u post-socijalizam”.** Slovenska sociologinja s američkom adresom Katja Praznik održala je predavanje “Paradoks neplaćenog umjetničkog rada” povodom izlaska njene istoimene knjige (Založba Sophia, Ljubljana, 2016.). Nakon predavanja održana je moderirana diskusija u kojoj su sudjelovale Jaka Primorac, autorica više studija o uvjetima rada u suvremenoj kulturi i umjetnosti u Hrvatskoj, i Dea Vidović, upraviteljica Zaklade Kultura nova. “Paradoks neplaćenog umjetničkog rada” istražuje se neplaćeni umjetnički rad i kulturna politika u kontekstu jugoslavenskog samoupravnog socijalizma i tranzicije u postsocijalističko razdoblje. Ključni dio knjige posvećen je paradoksalnoj “autonomiji” rada u polju umjetnosti. Autorica predlaže optiku koja upadljivim čini kontradikcije u srži kreativnog rada: s jedne strane, umjetničkim institucijama osigurana je relativna autonomija zahvaljujući kojoj su definirani parametri umjetničkog rada koji se time specijalizirao i postao profesija; s druge strane, stvoren je izrabljivački sustav kojeg je obilježavao rad na ograničeno vrijeme, nejednakost u plaćama i nestabilnost radnih uvjeta.
- **Predstavljanje knjige “Potrošeni socijalizam” Branislava Dimitrijevića.** Polazeći od teze da je epoha “postkomunističke tranzicije” u SFRJ zapravo već bila počela nizom ekonomskih reformi još od druge polovice pedesetih godina, Dimitrijević u svojoj knjizi zagovara kritičko prevazilaženje “totalitarne” ali i “jugonostalgičarske” paradigme u nastojanju da se jugoslovenska socijalistička imaginacija, a posebno kulturna, reartikulira na ruinama njenog tranzicijskog sloma. Upravo na polju kulture, kao jedne od osnovnih formi društvene samointerpretacije, Dimitrijević pokazuje da “socijalistička Jugoslavija nije bila “društveni eksperiment” kako se najčešće govori, već složeno i osjetljivo društveno postajanje u kojem su antagonizmi i proturječnosti bili aspekt društvene dinamike, a ne znaci unaprijed ustoličenih polarizacija.

Gostovanje Brune Latoura 23.09.2017.

Bruno Latour – francuski filozof, sociolog i antropolog – jedan je od najuticajnijih teoretičara našeg doba. U centru njegovih istraživanja su pitanja političke ekologije, modernosti i znanstvene metode, koje Latour u u sklopu svojih brojnih interdisciplinarnih projekata nastoji presložiti i osuvremeniti tako da se mogu nositi s izazovima klimatskih, tehnoloških i kulturalnih promjena. U Muzeju suvremen umjetnosti u Zagrebu Bruno Latour održao je 23.09. predavanje o konceptu misaonih izložbi, odnosno ideji izložbi kao svojevrsnih eksperimenata. Latour je predstavio tri velike izložbe koje je postavio zajednički s timom oko Centra za umjetnost i medijske tehnologije (ZKM) iz njemačkog Karlsruhea: Iconoclash [2002], Making Things Public [2005] i Reset Modernity! [2016]. U svojem izlaganju Latour je misaone izložbe predstavio kao novi, eksperimentalni format suvremene teorije i umjetnosti.

U susret Latourovom gostovanju objavili smo svezak s njegovim ogledima o izložbama koje je radio u ZKM. Podrobnije o publikaciji u segmentu o izdavaštvu.

Hacklab u MaMi cijelogodišnji program

Hacklab u MaMi je javni radni prostor tehnoloških entuzijasta. Inicirala ga je grupa okupljena oko programa Razmjena vještina. Metodologiju, atmosferu i filozofiju rada Hacklaba odlikuju neformalnost, prijenos znanja u malim skupinama (vrlo često jedan na jedan) gdje su uloge učitelja i učenika vrlo fleksibilne pa tako velik dio ljudi barem povremeno preuzima ulogu učitelja, a svi u takvom ambijentu kontinuirano uče. Članovi Hacklaba kontinuirano volontiraju u organizaciji tako da održavaju mrežnu infrastrukturu, povremeno osiguravaju dostupnost prostora u popodnevnim i večernjim satima, informiraju posjetitelje o programima koji se održavaju u prostoru te organiziraju vlastite programe. U prvom polugodištu, članovi Hacklaba su subotama održavali sastanke i kraće edukativne programe za članove o novim tehnološkim praksama i trendovima koji su bili praćeni diskusijama.

SERVISI U MAMI: Programi u organizaciji drugih korisnika MaMe cijelogodišnja aktivnost

U ovom izvještajnom razdoblju je prostore kluba MaMa ukupno koristilo 41 udruga, neformalnih inicijativa i grupa za ukupno 84 javnih događanja. Javne programe je posjetilo oko 2800 posjetitelja. Veliki dio javnog programa priređuju grupe programera koji u MaMi organiziraju edukativne programe usmjerene na peer-to-peer razmjenu znanja. Od ostalih programa posebno ističemo: - Queer2queer Psihoškolica, serija predavanja namijenjenih temama mentalnog zdrava s posebnim fokusom na queer osobe i identitete; - nekoliko predavanja u organizaciji WHW: Sohrab Mohebbi: Očito je iz karte / Adam Kleinman: Trump l'oeil / Razgovor umjetnice Margarete Kern i Bosiljke Schedlich - predavanje Centra za mirovne studije Što su Sloveniji donijele pobune 2012-2013 i što iz toga možemo naučiti u regiji? - Promocija časopisa „Treća“ na temu Migracije: otpor i stradanje u organizaciji Centra za ženske studije; - radionica o ekofeminizmu u organizaciji udruge Zamisli - dvije edukacijske radionice na temu interspolnosti u organizaciji TransAida - Okrugli stol LGBTIQ osoba s invaliditetom u organizaciji inicijative AUT - tribina: Ko će vodit zapisnik? ili o političkoj participaciji žena u organizaciji Centra za ženske studije - tradicionalni susret roditelja LGBTIQ osoba Mame u MaMi u sklopu Pride weeka - Tribina Instituta za povijest umjetnosti: Scenariji razvoja digitalne humanistike.

SERVISI U MAMI: Prostor za ne-javna događanja i uredski prostor za druge organizacije cijelogodišnja aktivnost

Tijekom ovog razdoblja u prostoru kluba MaMa održano je 75 programa - što zatvorenih sastanaka, što radionica i drugih programa za zatvorenu grupu korisnika. Među najčešćim korisnicima MaMe u ovom periodu bili su udruge SF:ius, Kurziv, Pravo na grad, BADco., BRID, Restart, TransAid, WHW, te redateljica Lejla Jerković za kazališne probe.

Istaknuti programi drugih korisnika MaMe

Queer2queer Psihoškolica

siječanj - svibanj 2017.

organizatorica: ZbeLe Na Tron

Queer2queer je program psihološke podrške čiji su ciljevi povezivanje, druženje i osnaživanje mladih LGBTIQ osoba. Queer2queer je samostalan program kojega podržava udruga ZbeLe Na Tron. Queer2queer druženja bave se različitim temama: autanjem, predrasudama i stereotipima unutar LGBTIQ zajednice, pop kulturom, transfobijom, rodnim izražavanjem, preseljenjem u veći grad, našim identitetima, nasiljem u vezama, prekidima...Teme su različite, ali ono što je zajedničko svim Queer2queer druženjima su podržavajuća atmosfera, nova poznanstva, zanimljive rasprave, dovoljno prostora da svatko izrazi svoje mišljenje i podijeli svoja iskustva te međusobno osnaživanje. U 2017. godini u MaMi su održane grupe podrške na teme depresije, osobne odgovornosti, prokrastinacije, perfekcionizma i stresa.

Sohrab Mohebbi: Očito je iz karte

07.02.2017

organizator: WHW / Što, kako i za koga

Sohrab Mohebbi, kustos i pisac iz Los Angelesa, govorio je o izložbi *Očito je iz karte (It is obvious from the map)* čiji je kustos zajedno s Thomasom Keenanom. Presentacija se osvrnula na neke vidove izložbe koja se bavi ulogom kartografije u trenutačnoj izbjegličkoj krizi u Europi. Istraživanje koje su proveli bilo je usmjereno na „dizajn ove krize“ kroz dvije vrste karata: onih koje migranti stvaraju, razmjenjuju, dijele i na koje zapisuju bilješke na papiru i putem mobitela; te onih koje proizvode vladine i međudržavne agencije radi kontrole, praćenja i rukovođenja migrantima u trenutačnoj izbjegličkoj krizi u Europi. Izložba zastupa stav da se zahtjev za humanošću ne događa samo na granici ili u kampu ili na željezničkom kolodvoru ili na saslušanju za azil: već samo putovanje je način da se podnese taj zahtjev ili postavi to pitanje. Ranija verzija izložbe bila je izložena na 3. Istanbulsom bijenalu dizajna.

Što su Sloveniji donijele pobune 2012. - 2013. i što iz toga možemo naučiti u regiji? 22.02.2017.

Organizatori: Centar za mirovne studije u suradnji s Mirovnim inštitutom (Slovenija)

Na tribini "Što su Sloveniji donijele pobune 2012-2013 i što iz toga možemo naučiti u regiji?" sudjelovali su istraživačice i istraživači Mirovnog inštituta (Mojca Pajnik, Lana Zdravković, Iztok Šori, Marko Ribač), Fakulteta za društvene vede (Simona Zavrtnik) i Fakulteta za humanistične studije (Peter Sekloča) koji su se posljednjih nekoliko godina posvetili istraživanju političkih posljedica pobuna u Sloveniji 2012.-2013.

Razlozi i motivi za pobunu, zahtjevi i način kako su se ti zahtjevi oblikovali, razumijevanje međusobne suradnje, uloge civilnog društva, politike i političkog djelovanja bile su centralne teme istraživanja, a njegovi nalazi, više nego relevantni u današnjem kontekstu, izloženi su na predstavljanju.

**Feministički petak: Promocija časopisa „Treća“ – Migracije: otpor i stradanje
petak, 03.03.2017, 12:00h @ MaMa
organizator: Centra za ženske studije**

Novi broj časopisa Treća predstavile su Iva Grgić Maroević, Marijana Hameršak, Selma Banich, Lana Bobić, Emina Bužinkić te glavna urednica časopisa Nataša Govedić. Na predstavljanju su govorile o temama vezanima za sadržaj časopisa: Kako posredovati iskustvo migracije? Kako osobi „između“ državnih dokumenata pokloniti javno pravo glasa? Kako učiti od ranijih migracijskih valova Europe? Na koji način feminističke teorije doprinose razumijevanju otvorenih granica i na koji se način feminističke aktivistice danas bore protiv restriktivnih politika zatvaranja granica? Kako prepoznati rodne dimenzije tranzicijske traume, ali i tranzicijskog posttraumatskog rasta?

Radionica: Ekofeminizam

24.03.2017.

Organizator: Klub za mlade Zagreb

Na radionici "Ekofeminizam" razgovaralo se o dosadašnjim idejama i saznanjima iz područja ekofeminizma te se uz odabrane izvore i tekstove radilo na određenim pitanjima vezanima za temu ekofeminizma. Literatura koju je radionica obradila je:

– Françoise d'Eaubonne: Što bi moglo biti ekofeminističko društvo?

– Vandana Shiva: Prijetnje biološkoj i kulturnoj raznolikosti

– Marti Kheel: Od herojske prema holističkoj etici

– Michael Zimmerman: Dubinska ekologija i ekofeminizam

– Val Plumwood: Razlika i dubinska ekologija

Voditelji radionice bili su Karmen Ratković i Goran Đurđević

Projekcija filma: Blurred Lines: The New Battle of the Sexes

05.04.2017.

Organizator: Hollaback Hrvatska

Ove godine povodom Međunarodnog tjedna borbe protiv uličnog uznemiravanja (02.04.-08.04.2017.) inicijativa Hollaback Hrvatska održala je filmsku večer u klubu Mama.

Prikazan je film Blurred Lines: The New Battle of the Sexes (2014). Riječ je o BBC-jevom dokumentarcu o sve većem porastu mizoginije u medijima i kulturi općenito. Kirsty Wark je tako uz brojne intervjuje i kroz terenski rad istražio zašto danas „sve prolazi“, kome su smiješni vicevi o silovanju (rape jokes), zašto ima sve više online uznemiravanja žena i seksizma u reklamama.

Okrugli stol LGBTIQ osoba s invaliditetom

15.05.2017.

Organizator: LGBTIQ+ inicijativa Filozofskog fakulteta AUT

Ovim okruglim stolom istraživale su se intersekcije identiteta LGBTIQ+ osoba s njihovim invaliditetom te zajednički punktovi u identitetima. Sidkutiralo se o marginalizaciji oba spektra identiteta i tragalo za zajedničkim jezikom u pružanju otpora opresivnim patrijarhalnim obrascima. Prije svega se okruglim stolom ciljalo na podizanje svijest i poticanje rasprave o manjku pristupačnosti i inkluzivnosti LGBTIQ+ prostora osobama s invaliditetom kao i položaju LGBTIQ+ osoba u zajednici osoba s invaliditetom. Sudionice/i okruglog stola bile/i su Ana Džinić, Vesna Mačković, Daniel Musa, Dijana Ponoš i Marita Šupe a moderirale su Anamarija Artić i Svea Kučinić.

Adam Kleinman: Trump l'oeil

13.06.2017.

Organizator: WHW / Što, kako i za koga

Kritičar Adam Kleinman je, kroz dijalektiku o „normativnosti“ i „devijantnosti“, ispitao strukture kontrole uma, od ispiranja mozga do memeova. Adam Kleinman je većinom putujući pisac, kustos, edukator i povremeni performer. Glavni je urednik i kustos u Witte de With u Rotterdamu te koautor mnogih knjiga i časopisa, među ostalim piše za Art Agenda-u, Artforum, e-flux journal, frieze, Mousse te Texte zur Kunst. Bio je jedan od agenata za Documentu 13.

Nakon predavanja s Adamom je razgovarala kustosica Kate Sutton, te moderirala razgovor s publikom

Razgovor umjetnice Margarete Kern i Bosiljke Schedlich

14.06.2017.

organizator: WHW / Što, kako i za koga

Interdisciplinarna umjetnica i predavačica na Sveučilištu Falmouth, sa sjedištem u Londonu i Cornwallu, Margareta Kern razgovarala je s kulturnom radnicom i aktivisticom Bosiljkom Schedlich, autoricom kultne putujuće izložbe *Put. Žene iz Jugoslavije u Berlinu* iz 1987. koja tematizira život jugoslavenskih gastarbajterica u Njemačkoj. Margareta i Bosiljka u neformalnom su razgovoru predstavile svoj rad i razmišljanja o zajedničkim iskustvima izmještenosti i migracija, transgeneracijskoj problematici gastarbajterskog ženskog rada i identiteta, ulozi jezika, kulturnog prevođenja i materijalne kulture u interdisciplinarnim istraživanjima u kojima su osobni angažman i izloženost često i presudan integralni dio njihove realizacije.

20 godina neMIRa: CMS-ovi dokumentarci

20.09.2017.

organizator: Centar za mirovne studije

Povodom obilježavanja 20 godina postojanja Centra za mirovne studije i povodom Međunarodnog dana mira, CMS je prikazao dokumentarce čija je tematika još uvijek aktualna, a to su *Poplava*, *Htjeli smo radnike*, *došli su nam ljudi* i *Okus doma*. Program je bio dio proslave 20 godina rada Centra za mirovne studije.

Moć i druge stvari: promišljanje o dekolonijalnoj (fragmentiranoj) povijesti

Indonezije

25.09.2017.

organizator: WHW / Što, kako i za koga

Predavanje Rikse Afiaty bavilo se poviješću Indonezije kroz prizmu istraživanja umjetnika u izložbi *Moć i druge stvari*, prve velike izložbe suvremene indonezijske umjetnosti u Europi koja se otvorila u BOZAR-u u Bruxellesu u listopadu ove godine. Izložba se djelomično temelji na kronološkom narativu, a kreće od Indonezije pod nizozemskom imperijalističkom eksploatacijom, preko kratkog razdoblja japanske okupacije sve do postkolonijalnih i dekolonijalnih borbi umjetnika u nastojanju da se čuju kako njihovi individualni glasovi, tako i oni njihovih zajednica. Umjetnici u izložbi se osvrću na goleme

razlike diljem indonezijskog arhipelaga. Izložba se također bavi arapskom i kineskom ekspanzijom, politikom rasne segregacije nizozemskih kolonijalnih vladara, feudalnom aristokracijom koja stoji rame uz rame s kolonistima, te kontinuiranom borbom sa zapadnjačkim idejama, kapitalizmom i diktaturom. Problem zastupljenosti žena te brisanja žena pod kolonijalnom praksom spolne binarnosti također su važne teme izložbe, kao i specifična povijest Papue. Svi umjetnici se bave suvremenim pogledom na kolonijalizam i istražuju načine na koje se zadržao u idejama o modernizaciji i birokraciji. Naposljetku, izbjeglice i tražitelji azila koji su zapeli u Indoneziji bit će prisutni kao trajni aspekt angažmana Indonezije sa svijetom.

Gigi Argyropoulou: Institucionalizacija u tranzicijskim vremenima. Razoreni imaginariji i umjetničke prakse u bijegu

24.10.2017.

WHW / Što, kako i za koga

Predavanje kustosice, teoretičarke i umjetnice Gigi Argyropoulou ponudilo je teoretski okvir o mogućim i novim praksama institucionalizacije kao evoluirajućim oblicima društvene improvizacije koji služe kao odgovor na vječno promjenjive sociopolitičke strukture. U želji da istraži strukture očuvanja, upletenosti i solidarnosti u odnosu na performativno polje umjetnosti, predavanje je problematiziralo mogućnost „političkog obrata“ u uvjetima prekarnosti kako bi se propitala uloga i mjesto umjetničke prakse u trenutnim uvjetima. Osvrćući se na kulturnu i političku situaciju u Ateni u godinama krize, predavanje je predstavilo raznolike prakse koje su se pojavile u neočekivanim oblicima, a koje se bave kulturnim stvaralaštvom, istraživačkim kulturama i društvenom solidarnošću u odnosu na sociopolitičku situaciju.

FEMATIK: Ko će voditi zapisnik? ili o političkoj participaciji žena

01.06.2017.

Organizator: Centra za ženske studije

Tribinu je imala za cilj propitati emancipatorni potencijal liberalnog feminizma, odnosno repositionirati pitanja političke participacije žena u antikapitalističko područje borbe. U sklopu tribine problematiziralo se historijski dominantno čitanje ove teme koje prvenstveno referira na argumentacijsku liniju sufražetskog pokreta tijekom borbe za pravo žena na sudjelovanje u javnom životu. U okviru materijalističke kritike dominantne liberalne interpretacije političke participacije žena na tribini je bilo riječi o pitanju tzv. kvota, no naglasak je bio na strukturnim problemima u okviru (neostvarene) socijalne države koji ženama otežavaju participiranje u političkom djelovanju te se problematiziralo dosege doprinosa participijentica u političkoj areni na život klasno deprivilegiranih članica i članova društva. Na tribini će sudjelovale Branka Vierda, Danijela Dolenc, Karolina Leaković i Andreja Gregorina, a tribinu je moderirala Zorana Unković.

Mame u MaMi

03.06.2017.

Organizator: Zagreb Pride

Već dugi niz godina u sklopu Pride weeka organizira se tribina koja daje prostor roditeljima i icama LGBTIQ djece (ponajviše se radi o roditeljima gejeva, lezbijki, biseksualnih osoba, a u zadnje dvije godine i transrodne djece) kako bi se čuo njihov glas i

priča. Razina prihvaćanja LGBTIQ prava u društvu je napredovala u zadnjih petnaestak godina (pogotovo nakon organizacija Pride prosvjeda) te postoji sve više i više sadržaja u kojima se LGBTIQ osobe mogu pronaći. Roditelji_ce LGBTIQ djece i sadržaji kao i grupe podrške za njih su, nažalost i dalje dosta zanemareni iako se u zadnjih godinu dana i na ovom području naziru pomaci.

Scenariji razvoja digitalne humanistike

petak, 09.05.2017, 19:00h @ MaMa

organizator: Institut za povijest umjetnosti

Povod organizaciji tribine bilo je recentno izdanje časopisa Život umjetnosti (99/2017.) koji se bavi digitalnom povijesti umjetnosti, a koji je nastao kao rezultat dvogodišnjeg znanstvenog istraživanja na projektu ARTNET na Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu (HRZZ). Tribina je bila namijenjena otvaranju šire rasprave o metodološkoj konfiguraciji digitalne humanistike te problematici njenog odnosa prema tradicionalnim istraživačkim praksama humanističkih znanosti s jedne strane, a s druge strane njene izloženosti negativnim tržišnim utjecajima digitalnih tehnologija koje se za polje vežu. Polazeći od dosadašnjih istraživanja u polju računalne lingvistike te iskustava primjene metoda digitalne humanistike unutar povijesno umjetničke discipline, tribina je stavila naglasak na evaluaciju posljedica višedesetljetnog razvoja ovog polja u zemljama poput SAD-a i Italije, kao i na potencijalne scenarije njegova razvoja u lokalnom kontekstu. Sudionici okruglog stola bili su Ljiljana Kolečnik, Daniela Katunar, Tihana Puc, Nikola Bojić, i Sanja Horvatinčić.

Human Rights Film Festival

Human Rights Film Festival, festival filmova o ljudskim pravima, sedmodnevni je filmski festival koji se održava početkom prosinca, povodom Dana ljudskih prava (10. prosinca). Glavni je cilj festivala promicanje kulture ljudskih prava, prikazivanjem podjednako društveno angažiranog i umjetnički vrijednog filma s posebnim naglaskom na raznovrsnost formi i žanrova. HRFF se istovremeno odvija u Zagrebu i Rijeci.

U Zagrebu se HRFF odvijao u Kinu Europa i MM centru Studentskog centra (04.-10.12.), a u Rijeci u Art-kinu Croatia (07.-10.12.)

Festival je organiziran kao široka platforma koja kroz različite aktivnosti uključuje niz udruga, inicijativa i pojedinaca aktivnih na promicanju ljudskih prava i filmske kulture te smjera uspostavljanju prostora kritičkog diskursa, što je vidljivo iz niza suradnji na pojedinim segmentima programa – Vladin ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ured za informiranje Europskog Parlamenta u RH, Ured pučke pravobraniteljice, Restart, Documenta, GONG, Zaklada Solidarna, Koalicija udruga u zdravstvu, Crosol itd.

Petnaesto izdanje HRFF-a predstavilo je 36 filmskih naslova kroz dvije kategorije:

- glavni program, sastavljen od najistaknutijih recentnih igranih i dokumentarnih filmova
- filmovi u sklopu diskusijskog programa, povezani s javnim događanjima

Selekcijski pristup HRFF-a temelji se na promociji angažiranog autorskog filma: znači u predstavljanju umjetnički relevantnog filma koji reflektira fenomene suvremenog društva. Glavni selektori festivala su Petar Milat i Igor Marković.

U 2017. prikazani su, među ostalima, pobjednik Locarna *Mrs. Fang Wang Binga*; *Jedna čudesna žena*, Sebastiana Lelija, već sada jedan od filmova godine u svijetu; *Rizik*, nastavak Oscarom nagrađenog *Citizenfour* Laure Poitras; jedan od najznačajnijih dokumentaraca godine *Grad duhova* Matthew Heinemanna kao i najnagrađivaniji dokumentarac 2016., *Bez zaklona* Zaradasht Ahmeda. Značajan segment programa su bili ključni filmovi aktualne američke nezavisne produkcije (Ben Russell, Jim McKay, Sean Baker, Trevor Wilkerson...), a prikazana je i retrospektiva filmova Jonhatana Perela i mini-retrospektiva nove produkcije jednog od najznačajnijih njemačkih i svjetskih eksperimentalista, Heinza Emigholza.

Posebno mjesto u programu 2017. zauzele su dvije svjetske premijere hrvatskih autora: *Vremenske bombe* Gorana Sergeja Pristaša/BadCo. i *Dobri Domaćini* Andreja Korovljeva, čime se pokazuje da je HRFF i od strane domaćih filmskih autora prepoznat kao iznimno značajno i vrijedno mjesto promocije.

Novi segment programa bila je suradnja s udrugom Kulturtreger (književni klub Booksa) i njihovom Revijom malih književnosti. Ta se suradnja 2017. odvijala kroz program *Sjedinjene Države Levanta*, s fokusom na kulturu i geopolitiku Bliskog istoka, i uključivala je prikazivanje 10 filmova, literarna čitanja gostiju u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Vukovaru i Dubrovniku, 3 popratne tribine i predavanje vodećeg libanonskog povjesničara i politologa Fawwaza Traboulsija. U partnerstvu s Uredom za informiranje Europskog Parlamenta u HR kroz njihov sustav škola *Ambasadora Europe*, više od stotinu gimnazijalaca je posjetilo događanja, a posebno je veliki odaziv bio u Vukovaru i Osijeku.

U 2018. godini želimo suradnju ne samo nastaviti, već i dodatno proširiti.

U 2017. smo ugostili i talijanskog redatelja Antonia Augugliarija i producenticu Ginu Bruno, što je također pospješilo vidljivost našeg festivala.

Još jedan novitet ovogodišnjeg Festivala bio je HumanRights Pitching Forum u suradnji sa Zakladom Solidarna i Adris grupom koja je okupila organizacije civilnog društva koji su ideje za zagovaračke i dobrotvorne javne akcije i kampanje predstavili studentima Akademije dramskih umjetnosti i filmskim profesionalcima u cilju boljeg umrežavanja i uspostavljanja kvalitetne suradnje.

U cilju širenja i razvoja publike, nastavak prošlogodišnje suradnje između Akademije dramskih umjetnosti, portala Kulturpunkt i zaklade Solidarna proširen je i na poslijediplomske studente odsjeka za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta: studenti/ce su pisali filmske kritike i programske osvrtne, uz profesionalnu uredničku podršku i mentorstvo, a tekstovi su objavljeni na portalu Kulturpunkt.hr tijekom festivala i biti će dostupni u web arhivi HRRF kao integralni dio festivalskih aktivnosti.

Festival nastoji biti dostupan najširoj javnosti te su stoga ulazi na sva događanja bili besplatni. Slobodan ulaz na sva događanja upravo je Human Rights Film Festival promovirao među prvima u Hrvatskoj te je do danas, unatoč zbog toga manjim financijskim sredstvima za realizaciju programa, tu otvorenost u kontinuitetu zadržao.

Svi glavni ciljevi festivala - a vezano uz glavni cilj tj. promociju kulture ljudskih prava - su ostvareni. Posjećenost festivala u 2017. na razini je prošlogodišnje, dok je prisutnost/vidljivost u medijima čak i povećana, dijelom zahvaljujući medijskom pokroviteljstvu Hrvatske izvještajne novinske agencije HINA.

Festival je najavljan i obuhvatno recenziran u Jutarnjem listu, Večernjem listu, Slobodnoj Dalmaciji i Novom listu, na brojnim portalima (tportal.hr, nacional.hr, monitor.hr, dokumentarni.net, ziher.hr...); najavljan je u radijskim emisijama poznatih postaja poput Prvog i Drugog programa Hrvatskog radija, Soundset radija, radija Antena i Radija Yamat, te je priložima i gostovanjima organizatora i/ili festivalskih gostiju najavljan i promoviran u programima u različitim emisijama Hrvatske televizije.

Iako nije izrađena posebna stručna analiza, procjena je da je vrijednost medijske prisutnosti ovogodišnjeg izdanja Festivala veća od pola milijuna kuna. Popratni diskusijski formati i gosti također su izazvali veliku pažnju u javnosti i medijima.

HRRF se po reakcijama kritičara i po posjećenosti ubraja među najvažnije filmske festivale u Hrvatskoj. Shodno svom profilu prikazuje angažirani autorski film, a u 2017. donio je niz naslova koji se svrstavaju među najvažnije naslove filmske godine, prema selekcijama najuglednijih europskih i svjetskih strukovnih časopisa. Domaća stručna kritika posebno ističe važnost HRRF-a kao mjesta gdje je jedino moguće vidjeti određenu vrstu zahtjevnog, autorskog filma.

Prošireni estetički odgoj

Projekt Prošireni estetički odgoj (Aesthetic Education Expanded) je trogodišnji projekt koji su od 2015. do 2017. provodili Multimedijalni institut (HR), Berliner Gazette (DE), Kuda.org (RS), Kontrapunkt (MK) i Kulturtreger (HR).

Projekt je preispitivao umjetničko iskustvo koje zadržava svoju autonomiju od politike i tržišta, ali istovremeno sadrži društvenu, emancipatorsku dimenziju. Projekt je povezivao različite nacionalne kontekste i raznolike prakse, čime istražuje široki opseg kritičkih edukacija u umjetnosti i kulturi.

U sklopu projektu organizirano je niz kulturnih događanja, edukacija i mreža u Zagrebu, Skopju, Novom Sadu, Berlinu i Londonu. Poseban naglasak je na educiranju mladih umjetnika, a vezu sa širom publikom gradilo se kroz književnu, radijsku i internetsku produkciju.

Aktivnosti Multimedijalnog instituta u 2017. godini:

1. “Basics - School of Indispensable Knowledge” / Škola neophodnog znanja

Nastavljajući program Škole neophodnog znanja u kojoj su – između ostalih – gostovali Dubravka Ugrešić, Peter Szendy, Slobodan Šijan ili Eyal Sivan, u siječnju je u Zagrebu gostovao Nathan Brown. U svom trodnevnom seminaru polaznike je uveo u srž suvremenih filozofskih debata, oko Quentina Meillassouxa i nedavno na hrvatskom objavljene knjige Poslije konačnosti. Nizom od tri izlaganja teorijski je uobličio “racionalistički empirizam” kao metodološku putanja modernog i suvremenog mišljenja te predstavio njene implikacije za komunističku politiku, spekulativnu epistemologiju i filozofiju vremena. Na ovogodišnjoj Školi neophodnog znanja planirali smo i gostovanje filozofkinje Catherine Malabou i filmaša Érik Bullot, no zbog bolesti gospođe Malabou morali smo odgoditi taj dio programa za početak 2018. godine.

2. “Poiesis” - zbornik

Međunarodna konferencija “Poiesis” organizirana je u lipnju 2015. godine, kao inauguralna aktivnost projekta. Po održavanju konferencije započeli smo rad na zborniku u kojem je sabrano 13 ogleada i koji je objavljen u ožujku 2017. Tijekom konferencije izvedena je koreografija Marjane Krajač “Variations on Sensitive” koji je bio inspiracija knjizi konkretne poezije Angele Rawlings “si tu”, a koja je objavljena kao prilog zborniku “Poiesis”.

U zborniku su prilozi autora: Thomas Schestag, Branka Arsić, David Wills, Jed Rasula, Marie Gil, Alexi Kukuljevic, Amanda Holmes, Goran Sergej Pristaš, Julie Beth Napolin, Aaron Schuster, Dee Morris & Stephen Voyce i Nathan Brown.

Oba sveska su otisnuta u nakladi od 500 primjeraka i dostupna su međunarodnoj publici posredstvom Amazona.

3. Knjiga: Jacques Rancière: “Modern Times”

Istaknuti francuski filozof Jacques Rancière održao je 5. i 6. listopada 2015. predavanje i razgovor u Zagrebu s fokusom na temu filmske umjetnosti i vremena. Predavanje koje je

održao tom prilikom i dodatna tri ogleda o politici, umjetničkoj moderni i plesu objedinjeni su u svesku "Modern Times". Svezak, koji je izašao u ožujku 2017., otisnut u 750 primjeraka, svjetska je premijera ovih ogleda. Knjiga je imala predstavljanje 29. ožujka u Bruxellesu u prisutnosti autora. Knjiga je dostupna međunarodnoj čitateljskoj publici posredstvom Amazona.

Izdavaštvo

Pored već spomenutih izdanja ("Poiesis", "si tu" i "Modern Times"), objavili smo i sljedeće dvije knjige:

Bruno Latour: Misli na izložbi [2017 // 270 str. // prijevod: Iva Gjurkin]

Poseban segment koji objedinjuje brojne interese Bruna Latoura predstavljaju 3 velike izložbe koje je on postavio zajednički s timom oko Centra za umjetnost i medijske tehnologije (ZKM) iz njemačkog Karlsruhea: Iconoclash [2002], Making Things Public [2005] i Reset Modernity! [2016]. Naziva ih 'misaonim izložbama' koje predstavljaju jedan eksperimentalni format suvremene teorije i umjetnosti, a ovo naše izdanje donosi Latourove uvode/predgovore kataloga tih izložbi.

David Albahari: 21 priča o sreći [2017 // 64 str.]

Kratki zapisi Davida Albaharija mogu se čitati kao reakcije na Badiouove filozofske teze, kao varijacije na njihove teme, ali i kao samostalne priče o likovima – studentima i studenticama, spisateljima i spisateljicama, majkama i očevima, momcima i djevojkama, učiteljima i učiteljicama – koji na razne načine pokušavaju otkriti što je uopće sreća, e da bi se mogli baciti na potragu za njom. I u tome ponekad uspijevaju. Uz knjigu dolazi i "mapa" u kojoj se nalaze Badiouove teze o sreći i pogovor Pričaj mi o sreći matematičara, književnika i prijatelja Vladimira Tasića – također uobličen u formi 21 komentara.

Vizualni kolegij

Programski segment Vizualnog kolegija smo u 2017. realizirali kroz 3 projekcijska programa, te predstavljanja naših izdanja.

1) Sharon Lockhart : Koreografije rada
20.-22.01.2017

Kino Sharon Lockhart je kino skoro bez tajne. Filmska sredstva koja redateljica koristi su elementarna, a tematske okupacije – svijet rada, djeca – su jasno uočljive: ... pa ipak. Sićušni ostatak tajne koji nas kopka tiče se prirode inscenacije ili koreografije koja je u ovim filmovima po srijedi. Znamo da Sharon Lockhart inscenira svoje protagoniste; znamo da je interesira koreografija u užem smislu kako je radila s koreografima i plesačima. No, da li se koreografija iscrpljuje u tome da je ona intencionalna i manipulativna aktivnost nekog autora? I sastoji li se shodno tome razotkrivanje tajne u otkrivanju jedne ideje s kojom sve započinje i završava? – Ne čini se da je tako.

Taj fascinantni moment onog što preostaje, onog skoro koje odlaže postizanje potpune transparentnosti, Lockhart smješta i inscenira u srcu radnog procesa koji je primarno odnos čovjeka i prirode ili njihov uzajamni metabolizam (razmjena materije). Za razliku od jedne ograničene koreografije koja se bavi razmještanjem i dovođenjem u odnos aktera na projekcijskom platnu, u sveobuhvatnoj koreografiji Sharon Lockhart metabolička razmjena se nastavlja i s ovu stranu platna, gdje se ono skoro radnog procesa kao trenutak preoblikovanja i prelaska sada materijalizira kroz senzaciju našeg promatranja. I ako je stoga kino Lockhart u svojoj osnovi metaboličko (spram tzv. autorskog filma), njegova relevantnost leži u isticanju da je za nastajanje filma dostatno jedno skoro ili možda provizornog i letimičnog pogleda.

Održane projekcije:

20. 01. \ PETAK

18:00 Deborah Stratman — "Parabole Illinoisia"

20:00 Sharon Lockhart — "Gošogaoka", — "Dvorišta"

21. 01. \ SUBOTA

18:00 Sharon Lockhart — "Izlaz" & BADco.— "Vremenske bombe"

20:00 Sharon Lockhart — "Pauza za ručak"

22. 01. \ NEDJELJA

18:00 James Benning — "Odmjeravanje promjene"

20:00 Sharon Lockhart — "Dvostruka oseka"

***

(2 Kino-proizvodnja : ekonomija, percepcija, film
13.03.2017 @ MM centar

Povodom hrvatskog izdanja važne studije Kinematički način proizvodnje – Ekonomija pažnje i društvo spektakla američkog teoretičara Jonathana Belleru u nakladi Jesenski & Turk, Vizualni kolegij i Kratke slike su organizirale razgovor Sergeja Pristaša i Ante Jerića o tezama te bitne knjige koja raspravlja o vezi kina i kapitalizma, uz autorovo video-obraćanje.

Kinematografija je paradigmatički primjer toga kako kapital konstruira čin gledanja kao produktivni rad. Jonathan Beller izvodi taj zaključak istražujući filmske inovacije protekloga stoljeća, od revolucionarne sovjetske kinematografije i bihevizma preko psihoanalize do suvremenog hollywoodskog filma, te donosi analizu industrijalizacije percepcije s kojom živimo sve do danas.

Da sve ne ostane na govoru, bili smo pripremili intrigantni filmski program. Premijerno smo prikazali Hedoniste (2016.) čuvenog kineskog redatelja Jiaa Zhangkea, kao i film iznenađenja Ane Hušman.

Jia Zhangke, na tragu Bellerove teze da je "kinematografija deterritorijalizirana tvornica koja produljuje radni dan u prostoru i vremenu introjicirajući pritom jezik sustava kapitala u osjetilnost", proširuje područje rada u područje slobodnog vremena, područje ne-rada, područje dokolice, područje gledanja izvan i nevezano uz formalni radni proces, područje puke egzistencije. [istinski festivalski dragulj : Novi list]

(3) Strukture : Heinz Emigholz, Ana Hušman
13.-14.06..2017 @ Kino Visia, Dubrovnik

U dubrovačkom Kino Visia smo izborom filmova predstavili Anu Hušman, te njemačkog redatelja Heinz Emigholz, čuvenog po filmovima o modernoj arhitekturi (prikazavši njegove "Bickels (Socialism)" i "2+2=22 (The Alphabet)").

(5) predstavljanja "Modern Times" Jacquesa Rancierea (Bruxelles, Montreal & New York, Amsterdam)

Moderna vremena su knjiga u kojoj Rancière na sistematičan i sintetičan način predstavlja svoj opći pogled na vrijeme, no također i knjiga u kojoj ukazuje na zajedničko vrijeme ili momente emancipacije. Njih savršeno oprimjeruje figura vala: između neaktivnosti i aktivnosti, između nekog prije i nekog poslije, stoji zajedničko more prepuno pokreta i momenata spremnih da razbiju horizont predvidljive, zacementirane sadašnjosti.

Knjigu je na engleskom premijerno izašli u našoj biblioteci Vizualni kolegij a predstavili smo je u Bruxellesu (ožujak), Montrealu i New Yorku (listopad), Amsterdamu (prosinac).

Knjiga će također uskoro biti objavljena u njemačkome, španjolskome, korejskome i francuskome prijevodu.

Medijski arhiv

Medijski arhiv – javna knjižnica i medijateka stalni je program Multimedijalnog instituta u njegovom javnom prostoru – društveno-kulturnom centru MaMa. Počev od 2000. Medijski arhiv prikuplja knjižnu, periodičku i medijatečnu građu koja pruža pristup najrecentnijim naslovima iz šireg dijapazona znanstvenih i stručnih područja koje Multimedijalni institut pokriva i promovira u svojoj djelatnosti, a koja nije zastupljena u bibliotečnim fondovima postojećih znanstvenih i stručnih knjižnica.

U 2017. godini Medijski arhiv nastavio je s redovitim djelovanjem kao javna knjižnica i čitaonica. Svakim radnim danom od 17-21h korisnicima je bilo dostupno preko 2200 naslova. Postojeća sredstva gotovo u cjelini su potrošena na nabavku nove građe. U izboru naslova vodili smo se interesima korisnika, novim naslovima na specifičnim poljima djelovanja Multimedijalnog instituta – digitalne umjetnosti, aktivizma, ekonomske teorije, političke teorije i tehnološke kulture – te gostovanjima u programu društveno-kulturnog centra MaMa. Popis novonabavljenih naslova je u prilogu.

Pored temeljne aktivnosti posudbe knjiga, nastavili smo s programskim fokusom na digitalizaciji knjiga i časopisa. U suradnji s Centrom za ženske studije digitalizirali smo deset ranih brojeva časopisa "Treća" koji su objavljeni u njihovoj digitalnoj arhivi. Organizirali smo u društveno-kulturnom centru MAMA radionice digitalizacije za studente i javnost. U suradnji s udrugom SFIUS organizirali smo radionicu digitalizacije za njihove članove koji se bave prikupljanjem i digitalizacijom građe vezano uz politiku sjećanja na NOB. U suradnji s Centrom za dokumentiranje nezavisne kulture organizirali smo praksu za studente bibliotekarstva i muzeologije u sklopu koje su savladali različitim segmentima procesa digitalizacije i potom digitalizirali izdanja u arhivi Centra koja organizacije-pohranitelji nemaju u digitalnom obliku. Tako su, primjerice, digitalizirani rani brojevi časopisa *Libra Libera*. Tijekom 2017. organizirane su i radionice u beogradskoj Novoj iskri, u novosadskoj galeriji SULUV u suradnji s Kuda.org i na Umjetničkoj akademiji u Splitu.

Organizirali smo niz prezentacija i predavanja na temu digitalnih knjižnica za opću javnost, uključujući izlaganje za studente povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i u sklopu konferencije "Nezavisna kultura i civilno društvo: izvaninstitucionalne prakse dokumentiranja povijesti".

Početakom 2016. koordinacija organizacija civilnog društva u kojoj sudjeluje i Multimedijalni institut pokrenula je proces zagovaranja razvoja dokumentacijskih i arhivskih aktivnosti organizacija civilnog društva. Napori zagovaranja bili su usmjereni prema Uredu za udruge, Ministarstvu kulture, Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva i Zakladi "Kultura nova". U 2017. vidljivi su prvi rezultati tog procesa – Zaklada "Kultura nova" uvrstila je te aktivnosti u svoj natječaj za aktivnosti organizacijskog pamćenja, a aktivnosti su ušle i u prijedlog Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okvira za razvoj civilnog društva.

Javna knjižnica

Aktivnosti programa Javna knjižnica u velikoj mjeri se preklapaju s aktivnostima Medijskog arhiva. No, specifično, početkom svibnju u Novom Sadu u galeriji SULUV su organizirali smo izložbu "Javna knjižnica: digitalni arhivi, arhitektura i aktivizam" u sklopu događanja "Pravo na stanovanje, pravo na obrazovanje – javne borbe i javna knjižnica" u suradnji s Kuda.org.

Tijekom godine nastavilo se s digitalizacijom nedostupnih i starijih izdanja jugoslavenske humanistike koja je dostupna u sklopu Kataloga oslobođenih knjiga. Također, za potrebe Centra za ženske studije digitalizirano je devet ranijih brojeva njegovog časopisa "Treća".

Poetike radikalnog izdavaštva

"Poetike radikalnog izdavaštva" suradnički je projekt Kontrapunkta, Multimedijalnog instituta i Kuda.org u čijem su fokusu izdavačke aktivnosti partnera. U svom pristupu izdavaštvu partneri odstupaju podjednako od kulture koju proizvodi tržište i od kulture koju proizvode agende nacionalnih država, a koje ograničavaju autonomiju kritičke i kreativne misli i djelovanja. Knjige nanadopunjavaju primarne kulturne, istraživačke i aktivističke programe partnera, kreirajući intelektualni milje na distanci od službene kulture i kulturne politike, ciljajući na nove oblike proizvodnje knjige. U tome leži poetika radikalnog izdavaštva.

U 2017. godini organizirali smo čitalačke grupe: Subjekt i subjektivacija u suradnji s Kuda.org (Novi Sad)

Može li izdavački rad biti sredstvo izravne intervencije u političko i kulturno polje? Može li knjiga mijenjati strateški registar onih koji djeluju na promjeni društva? Može li način kako knjiga nastaje i kako postaje dostupna biti ishodište političkog čina? Ova pitanja bila su polazište "Poetika radikalnog izdavaštva", trodijelne serije diskusija, čitalačkih grupa i kratkih predstavljanja knjiga koja su nakon posjeta Skopju i Novom Sadu krajem prošle godine 11. i 12. ožujka završile u Zagrebu. U MaMi smo čitali i diskutirali o sljedećim knjigama:

Chris Cutler: "Pod oznakom popularno", kuda.org, 2016.

o knjizi su govorili: Ozren Lazić i Zoran Pantelić

Knjiga eseja britanskog muzičara Chrisa Cutlera razmatra kako se "popularno" i "političko" povezuju kroz eksperimentalnu muziku. Knjiga razmatra primjere muzičara i sastava kao što su Sun Ra Intergalactic Search Arkestra, The Residents, Phil Ochs i Elvis Presley, preispitujući odnose nužnosti i izbora u muzičkim formama i pitanje progresivnog u muzici.

Alain Badiou: "Teorija Subjekta", kuda.org, 2015.

o knjizi su raspravljali: Ivan Milenković, Tihana Pupovac, Leonardo Kovačević, Branka Ćurčić, Zoran Gajić

Zakašnjelo izdanje i prevod čine ovu knjigu nesuvremenom, ali izdavaštvo se ne svodi na knjigu, već na potragu za suvremenicima koji kasne ili žure u našem trenutku.

Nesuvremenost je tada uvijet bivanja suvremenim. Pitanje koje je ova knjiga otvorila je:

Što znači izdati knjigu i izdajemo li time suvremenike koje nismo imali prilike susresti u mraku suvremenosti jer ih nismo uspjeli čuti ili razumijeti?

Politički tehnotop

U sklopu Političkog tehnotopa održali smo predavanje Jaspersa Bernesa: Logistička (kontra)revolucija u doba ograđenih tokova. Predavanje se osvrnulo na revolucionarnu transformaciju sustava prijevoza roba koji povezuje pomorski, željeznički i cestovni promet, te koja je omogućila proteklih desetljeća restrukturiranje kapitalističke proizvodnje i cirkulacije na globalnoj razini: jedan proizvod, kada ga se rastavi na sastavne dijelove, može okružiti zemaljsku kuglu puno puta prije nego što stigne na svoje odredište. No, o logističkoj "revoluciji" trebali bismo razmišljati kao o kontrarevoluciji, budući da je začeta prije svega da bi radnicima oduzela njihovo glavno oružje u borbi protiv kapitala – štrajk.

U rujnu smo, u partnerstvu s Hrvatskim dizajnerskim društvom organizirali predavanje Brucea Sterlinga: "Prekarna utopija". Međunarodno poznati pisac znanstvene fantastike, predvodnik cyberpunk žanra, publicist, urednik, teoretičar i futurist govorio je o negativnim konzekvencama realizacije utopijskih vizija u tehnološkom dizajnu. Njegova književna djela, od kojih je najpoznatija zbirka Mirrorshades i The Difference Engine, u koautorstvu s Williamom Gibsonom, seminalna su žanrovska djela, čiji se utjecaj odražava u raznim područjima kulture – od glazbe do filma. Od publicistike objavio je niz djela: The Hacker Crackdown: Law and disorder on the electronic frontier, Tomorrow Now; Envisioning the next fifty years, Shaping things, Utopia pirata: I racconti di Bruno Argento i Epic Struggle of the Internet of Things u kojima obrađuje svoj širok raspon interesa – od hakerske kulture, futurološkog dizajna svakodnevnih materijalnih predmeta, do sudbina ljudi u post-svijetu i skrivenih tendencija tehnoloških imperativa.

U suradnji s Institutom za političku ekologiju organizirali smo dva predavanja: Benjamin Peters: "Sovjetski internet" & Giacomo D'Alisa: "Odrast i država". Benjamin Peters izložio je svoje istraživanje o počecima sovjetskog interneta. Između 1959. i 1989. sovjetski su znanstvenici i dužnosnici poduzeli niz pokušaja da umreže naciju – da izgrade nacionalnu računalnu mrežu. Niti jedan od tih pokušaja nije uspio, a do raspada Sovjetskog saveza u potpunosti se odustalo od tog nastojanja. Giacomo D'Alisa na svom je predavanju tematizirao kako odrasnici mogu propitivati društvene odnose usađene u strukture definirane kapitalističkim, hetero-patrijarhalnim, kolonijalističkim i rasističkim silama a da ne poostvaruju državu.

U suradnji s udrugom Drugo more iz Rijeke priredili smo segment diskurzivnog programa festivala "Moje, tvoje, naše". Ovogodišnja tema bila je logistika, jedan od stupova suvremene ekonomije koji utječe na naš svakodnevni život kroz formiranje struktura koje neposredno određuju naša građanska prava, obrasce kretanja i pitanja nadzora. U programu su sudjelovali Laleh Khalili (SAD/Iran), Jasper Bernes (SAD), Giorgio Grappi (Italija), Antun Sevšek i Tomislav Medak, koji su na temelju primjera iz zemlje i svijeta raspravljali o utjecaju razvoja logističkih sistema na društveno-ekonomske procese.

Explicit Music

Program Explicit Music u 2017. godini se sastojao od 3 koncerta i 1 naručenog rada, kako slijedi:

1. Eli Keszler (koncert : 05.05.2017. @ Polukružna dvorana Teatra &TD, Zagreb)

Eli Keszler američki je udaraljkaš, skladatelj i vizualni umjetnik iz New Yorka. Njegovi nastupi poznati su po stvaranju kompleksnih zvučnih instalacija u kojima se koriste klavirske žice i drugi mehanizmi koji prate nastupe uživo. U nastupima se često koriste vizualni elementi, primjerice Keszlerovi crteži, dijagrami, otisci i tekstovi.

Godine 2012. Pitchfork je objavio da "Keszler zaslužuje pozornost koju u posljednje vrijeme dobiva za svoje velike zvučne instalacije koje ne samo da prisiljavaju glazbene ideje na interakciju s akustičkim okruženjem, nego i glazbenike od krvi i mesa prisiljavaju na interakciju s obje strane." Keszler je nastupao i surađivao s umjetnicima kao što su: Tony Conrad, Jandek, Loren Connors i Isladski simfonijski orkestar, Oren Ambarchi, Rashad Becker i David Grubbs. Izlagao je radove iz područja vizualnih umjetnosti, instalacije te izvodio u muzejima i galerijama kao što su: Victoria & Albert Museum, The Kitchen, LUMA Foundation.

Keszler je u Zagrebu predstavio materijal sa svog posljednjeg solo albuma *Last Signs of Speed*, objavljenog krajem 2016. Koncert je organiziran u suradnji s Izlogom suvremenog zvuka Kulture promjene SC-a u Zagrebu.

2. Alex Mendizabal (koncert : 15. i 16.06.2017. @ Lazareti, Dubrovnik)

U dubrovačkim Lazaretima je gostovao baskijski glazbenik Alex Mendizabal. Koristeći samo balone, vodu i pištaljke Mendizabal je stvarao fantastične i jedinstvene zvučne efekte, u izvedbama ili prostornim instalacijama dugog trajanja koje razbijaju klasičnu formu koncerta. U Lazaretima je Mendizabal imao dvije izvedbe u trajanju od po 8 sati (od 14:00 do 22:00h), a publika je u lađi Lazareta mogla boraviti koliko sama želi, bez unaprijed određenog rasporeda - bilo da dođe na kraće vrijeme, ili da Alexov postav iskoristi kao povod za jednu dužu i smirujuću meditaciju.

Koncert je realiziran u suradnji s partnerima Lazareti 1-5, Centre for Expanded Poetics – Concordia University (Montréal, Kanada), Kulturtreger – Booksa (Zagreb)

3.. Andrea Belfi (koncert : 07.09. 2017. @ Dom hrvatskih branitelja, Pula)

Na pulskom Audioartu smo ugostili Andreu Belfija talijanskog bubnjara i elektroničara. Andreu smo 2015. u Zagrebu slušali zajedno s **Davidom Grubbsom**, a u Hrvatskoj je također nastupao zajedno s **Mikeom Wattom** kao Il Sogno Del Marinaio. U solo-nastupu u Puli Belfi je predstavio materijal sa svog novog albuma Ore.

Andrea Belfi je bubnjar, kompozitor i eksperimentalni muzičar. Živi i radi u Berlinu. Bubnjeve počinje svirati sa 14 godina, studira umjetnost u Milanu, da bi se od 2000. godine u potpunosti posvetio muzici. Tokom posljednjih dvadeset godina je razvio jedinstveni stil sviranja bubnjeva zahvaljujući iskustvu koje je stekao kroz rad na polju eksperimentalne i elektronske muzike, rocka i improvizacije. U svojim djelima kombinira

elemente talijanskog minimalizma, apstraktnu ritmiku i modularnu sintezu.

Koncert je organiziran u suradnji s pulskim festivalom Audioart.

4. Thomas Köner (produkcija kompozicije)

Thomas Köner je realizirao kompoziciju, naručeni rad, u sklopu našeg projekta "Skoro ništa".

Commun Sense

Projekt Commun Sense - Open and Participatory Governance of COMMUNal SErvices aNd SpacE provodila je Zelena akcija u partnerstvu s udrugama Zelena Istra, Zeleni Osijek, Pravo na grad, Multimedijalni institut i Art radionica Lazareti.

Cilj projekta bio je ojačati nevladine udruge i građane za aktivnosti zagovaranja u borbi protiv korupcije u upravljanju komunalnim uslugama i prostornim resursima te povećati suradnju udruga, građana i lokalnih vlasti u otvorenim i participativnim modelima upravljanja komunalnim uslugama i prostornim resursima.

Otvorenost i participativnost u upravljanju komunalnim uslugama nudi se kao alterantiva pravladavajućem diskursu u raspravi o komunalnim uslugama - loše javno upravljanje ili privatizacija. Kvalitetne komunalne usluge preduvjet su kvalitete života svih građana, a neadekvatne komunalne usluge često dovode u pitanje i ostvarenje temeljnih ljudskih prava. Najočitiiji primjer je pristup vodi i sanitaciji. Građani u konačnici plaćaju sve komunalne usluge i smatramo da upravo zato moraju i zadržati kontrolu nad njima. To prije svega znači da komunalne usluge moraju ostati dio javnog sektora, ali i da je potrebno stvoriti okvir za snažni društveni nadzor i transparentnost javnog sektora. Jedan od načina poboljšanja javnog sektora su i izmjene u sustavu upravljanja u smislu njegovog demokratiziranja kroz veću uključenost građana u donošenju odluka, ali i kontroli tijela javne vlasti. Modele demokratizacije te praktičnu stranu njihove primjene istražujemo u okviru ovog projekta, a najbolja rješenja zagovaramo kod donositelja odluka koje se tiču upravljanja komunalnim uslugama.

U sklopu projekta, Multimedijalni institut organizirao je radionicu Radionicu o javnom zagovaranju i medijskim vještinama za predstavnike organizacija civilnog društva i lokalne inicijative koje se bave temom upravljanja javnim i zajedničkim uslugama i javnim prostorom. Dvodnevna radionica održala se u klubu MaMa, a na njoj je prisustvovalo oko 20 sudionika. Pored kratkog teorijskog izlaganja na temu osmišljavanja i provođenja zagovaračkih kampanja, predavači su polaznicima prenijeli znanja i tehnike oblikovanja zagovaračkih kampanja; formiranja i plasiranja glavnih zagovaračkih poruka; korištenja društvenih mreža i drugih alata u svrhu prenošenja poruka široj i zainteresiranoj/stručnoj javnosti te su predstavili primjere dobre i loše prakse zagovaračkih kampanja. Tematska cjelina završila praktičnom vježbom za sudionike. Uz kratku teorijsku prezentaciju najbitnijih elemenata komunikacije s medijima, u drugoj tematskoj cjelini predavači su polaznicima prenijeli znanja vezana za komunikaciju s medijima; uspostavljanje i održavanje dobrih odnosa s novinarima i medijima; nastupe u medijima, posebno televiziji; oblikovanje poruka s obzirom na specifične medije; komunikacija s medijima u kriznim situacijama; predstavili dobre i loše primjere pojavljivanja u medijima. Tematska cjelina završila je praktičnom vježbom za sudionike. Radionicu su vodili Marko Gregović i Anka Bilić Keserović.

Prema alternativama

"Prema alternativama" program je Multimedijalnog instituta usmjeren na zagovaranje u području kulture, javnih dobara i novih tehnologija. Aktivnosti programa sežu od jačanja i promjene vlastitog institucionalnog polja - kulture i kulturne politike, politike prema mladima i politike prema civilnom društvu - do javnog djelovanja vezanog za teme od šireg društvenog značaja - javna dobra, upravljanje prostornim razvojem i informacijske slobode. U sklopu tog programa sudjelovali smo ove godine u nizu partnerskih i ekspertnih aktivnosti:

- u radu Saveza udruga Klubtura, Saveza Operacija grad i Regionalne platforme Kooperativa;
- u radu Savjeta za razvoj civilnog društva i u radu radne skupine za izradu nove Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva;
- u radu kulturnog vijeća za nove medijske kulture u Rijeci;
- u radu i planiranju platforme "Upgrade";
- u javnim savjetovanjima pri donošenju Nacionalne strategije za razvoj civilnog društva, Uredbe o raspodjeli lutrijskih sredstava, Zakona o filmskoj djelatnosti te u savjetovanju o programima Zaklade Kultura nova;
- sudjelovali smo na sastanku s predstavnicima lokalnih inicijativa koje se bave lokalnim prostornim pitanjima u Dubrovniku (u sklopu projekta Commun Sense) te sudjelovali u organizaciji nacionalne konferencije o participativnom upravljanju komunalnim uslugama (također u sklopu projekta Commun Sense).